

- Проблемне навчання є більш продуктивним, так як при проблемному навчанні тимчасові витрати на оволодіння знаннями і вміннями мінімальні в порівнянні з традиційним навчанням, оскільки в проблемній ситуації одночасно йде придбання знань, практичних і пошукових умінь.

В ході проблемного навчання застосовується проблемно-пошукові методи.

Слід зауважити, що під проблемною ситуацією треба вважати невідповідність між тим, що вивчається і вже вивченим. При використанні проблемно-пошукових методів навчання викладач використовує такі прийоми: створює проблемну ситуацію (ставить питання, пропонує задачу, експериментальне завдання), організує колективне обговорення можливих підходів до рішення проблемної ситуації, стимулює висування гіпотез, тощо. Слухачі роблять припущення про шляхи вирішення проблемної ситуації, узагальнюють раніше набуті знання, виявляють причини явищ, пояснюють їхнє походження, вибирають найбільш раціональний варіант вирішення проблемної ситуації. Викладач обов'язково керує цим процесом на всіх етапах, а також за допомогою запитань-підказок.

Проблемно-пошукові методи навчання дуже ефективні для дистанційного навчання. В зв'язку з цим прийнято говорити про методи проблемного викладання навчального матеріалу, про проблемні і евристичні бесіди, про застосування наочних методів проблемно-пошукового типу, про проведення проблемно-пошукових практичних робіт дослідницького виду. На думку І. Я. Лернера, цей вид методів включає в себе такі його окремі випадки, як метод проблемного викладання, частково-пошуковий, або евристичний, дослідницький методи навчання [1].

Таким чином, проблемне навчання сприяє розвитку логічного мислення у тих, хто навчається, Метод проблемного навчання, що використовується в процесі вивчення іноземної мови сприяє формуванню стійких знань, навичок і умінь [2]. Проблема ситуація, що базується на пізнавальній самостійності

слухача, повинна не тільки відповідати його знанням, але й бути як досить важкою, так і посиленою.

Отже, при викладанні української мови іноземним студентам, отримуючи навчальний матеріал під час вирішення навчальних проблем, вони долають багато труднощів, їхня активність і самостійність досягають високого рівня. Підвищена активність студентів сприяє розвитку позитивних мотивів навчальної діяльності, зменшує необхідність формальної перевірки результатів. Результати навчання є достатньо високими та стійкими. Студенти легше використовують отримані знання на практиці та водночас розвивають свої вміння й творчі здібності.

Список використаних джерел

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія, теорія: підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вищих навч. закл. Київ: Либідь, 1998. 560 с.
2. Зайцева І. В. Проблемний метод навчання англомовного діалогічного мовлення майбутніх філологів. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія "Педагогіка і психологія". 2011. Вип. 20. С. 111–119.
3. Мазнев Г. Є. Психолого-педагогічні аспекти активізації розумової діяльності студентів / Г. Є. Мазнев // Нові технології навчання. Науково-методичний збірник. – 1996. – Вип. 17. – С. 12–16.
4. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2006. 560 с.

Посібник «Українська мова для іноземних студентів» (рівень С1 – С2) як складова НМКД з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням»

Лисенко Н.О.

канд. філол. н., доцент кафедри фундаментальної та мовної підготовки

Литвиненко О.О.

канд. філол. н., доцент кафедри фундаментальної та мовної підготовки

Берестова А.А.

канд. філол. н., завуч кафедри фундаментальної та мовної підготовки,

Національного фармацевтичного університету

м. Харків, Україна

Разом із запровадженням навчання українською мовою для іноземних студентів постала проблема створення якісних навчально-методичних комплексів,

які б становили цілісну систему від початкового рівня опанування мови до професійного мовлення С1-С2.

На сьогодні у викладачів НФаУ вже є дворічний досвід роботи з іноземними студентами, для яких українська була б мовою навчання. Серед проблем, які намагався подолати викладацький колектив, були такі: різний рівень підготовки студентів (частина навчалася на російськомовних підготовчих відділеннях), щоденний вплив російськомовного позааудиторного середовища, відсутність адаптованих фахових підручників, розрахованих на носіїв мови, що значно ускладнювало розуміння матеріалу на заняттях з фахових дисциплін.

Саме з метою нівелювати зазначені негативні фактори, а також забезпечити відповідні умови для іноземних студентів щодо опанування мови професії колективом кафедри фундаментальної та мовної підготовки було створено посібник «Українська мова для іноземних студентів (рівень С1 – С2)», що вийшов друком навесні 2021 року.

Мета посібника – уведення та закріплення лексико-граматичного матеріалу занять з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Посібник допоможе студентам-іноземцям засвоїти певну кількість загальнонаукових та спеціальних термінологічних лексичних одиниць, а також граматичні й мовні моделі, які забезпечують можливість комунікації у сфері навчання з урахуванням обраної спеціальності.

Структурно посібник складається із 36 занять. Кожне заняття розраховане на дві академічні години й містить:

- фаховоорієнтований адаптований текст, спрямований на введення лексико-граматичного матеріалу.
- післятекстові завдання, орієнтовані на
 - перевірку розуміння тексту;
 - зняття лексико-граматичних труднощів;
 - закріплення поданого матеріалу.

Структурними елементами кожного заняття є ключові слова та сталі словосполучення, базові лексико-граматичні конструкції, слова для довідки, тексти й питання до них. До кожної тексту подано 5-7 лексичних завдань та 3-5 граматичних вправ. Загалом матеріал запропоновано таким чином, щоб сформувані у студентів навички професійного спілкування. Усі наведені тексти пройшли незначну адаптацію, мають виразне фахове спрямування. Матеріали посібника можуть бути інтегровані з такими дисциплінами, як біологія, анатомія, ботаніка, хімія, клінічна фармація.

Тема 8. Конструкції з дієсловом «полягати», «ставати», «залишатися»; види дієслів при вираженні процесу й результату дії. Безсуфіксне творення іменників

Завдання 1. Прочитайте текст. Зверніть увагу на значення дієслів у виділених словосполученнях.

Хімічна лабораторія

Для того, щоб успішно впоратися з виконанням хімічних експериментів, необхідно чітко знати, яке обладнання є в хімічній лабораторії, який посуд *використовується* хіміками і для чого він потрібний. А також необхідно вміти правильно виконувати прості хімічні дії.

На малюнку зображено найпоширеніший пристрій у хімічній лабораторії — лабораторний штатив. На його стрижні за допомогою муфти записнули кільця й тримачі, у яких *закріплюється* хімічний посуд. Мета його використання *полягає в* утриманні найрізноманітніших установок для дослідів. На наступному малюнку зображено найнеобхідніший хімічний посуд, з яким працює кожний хімік. Прості досліди *проводять* у пробірках — скляних трубках, запаяних з одного кінця. Якщо необхідне нагрівання, пробірку *закріплюють* у пробіркодержачі. Для роботи з розчинами *використовують* хімічні склянки та колби різної ємності. Щоб пробірки та колби можна було нагрівати, їх роблять зі спеціального тонкого та термостійкого скла. Тоді при нагріванні *лабораторний посуд залишається* неушкодженим. Але такі тонкостінні посудини легко розбити, тому поводитися з ними слід набагато обережніше, ніж зі звичайним кухонним посудом. Для визначення об'ємів рідин використовують спеціальний вимірювальний посуд: мірний циліндр, мірну

73

склянку, мірну піпетку та мірну колбу. Якщо необхідно відібрати невелику кількість порошкоподібної речовини, *користуються* шпателем. Якщо *трапилось* так, що під час зберігання сипка речовина *злежалась* й *стала схожа на тверду грудку*, щоб перетворити її знову на порошок, слід скористатися ступкою — товстостінною керамічною чашкою із шорсткуватою внутрішньою поверхнею. Невеликий шматочок твердої речовини поміщається на дно ступки й коловими рухами *розтирається* товстичком до внутрішніх стінок. Для роботи при високих температурах використовують порцеляновий посуд. *Він залишається найкращим варіантом* для роботи в лабораторії. Порцелянова чашка — це тонкостінний керамічний посуд, призначений спеціально для випарювання рідин. Її можна нагріти й не боятися, що вона трісне. Якщо ж необхідно дуже сильно нагрівати речовину в закритій посудині, використовують порцеляновий тигель. Його можна нагрівати в спеціальних печах до температури 1200 °С. Щоб пересунути гарячі порцелянову чашку або порцеляновий тигель, використовують тигельні щипці, які *стали незамінним інструментом* для роботи з розігрітим лабораторним посудом.

(За матеріалами видання О. Григоровича «Хімія: підруч. Для 7 класу загальноосвітніх шкіл»).

Завдання 2. Дайте усні відповіді на запитання:

1. З яких матеріалів найчастіше виготовляють хімічний посуд?
2. Для чого призначені: 1) пробірки; 2) колби; 3) мірний циліндр; 4) порцелянова чашка; 5) ступка?
3. Назвіть основні частини лабораторного штатива.
4. Чим хімічний посуд відрізняється від звичайного скляного кухонного посуду?

Завдання 3. Знайдіть у тесті конструкції з дієсловами «полягати», «ставати», «залишатися». Визначте відмінки залежних іменників.

Завдання 4. Знайдіть у тексті дієслова із значенням процесу й результату дії, заповніть таблицю.

Дієслова із значенням процесу	із значенням	Дієслова із значенням результату дії
-------------------------------	--------------	--------------------------------------

74

Рис. 1. Зразок матеріалів до практичного заняття.

Створюючи систему вправ, автори намагалися врахувати різний рівень підготовки та здібностей іноземних студентів. Особливу увагу приділено роботі з малюнками, граматичними структурами, проблемними запитаннями. Текстові завдання спрямовані на розширення словникового запасу студентів, вироблення вмінь створювати власні наукові висловлювання.